

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul for. „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobirnați” și broșurile „Spicuri Economice”, pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: anual 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 1 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — Taxe inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

ORBIȚI CU TOTUL...

Urmărind cele ce se petrec în dieta din Pesta, ca și încolo în arătările vieții de obște ale conducătorilor politicii maghiare, — fără voie îți aduci aminte de neastâmpărul nebun al Polonilor, cari prin neputința lor și-au dat de mal și asupra patriei polonă! Acum pot plînge după ea Dunăre de lacrimi ale căinței și înțeleptirii, căci cu lacrimi nu se rezidesc țări și patrii!..

Ce fac politici maghiari? Văd și mărturisesc înșiși, că viitorul țării lor, e primejduit din partea mărilor slave ce îi înconjoară din trei părți, — și văd și mărturisesc, că acel viitor l'ar putea asigura, numai punându-se poporul maghiar umăr la umăr, brîu la brîu, cu poporul român, cel tot așa bătut pe de laturi de aceleași valuri ale mărilor slave!

Văd și înțeleg, dară, că o politică de apropiere de poporul român, care se ducă ca mîne la o tovărășie cu acela, să ducă la aceea, ca să se facă frați de cruce, cari să moară unul pentru altul, nu să se omoare unul pe altul, — este singura politică cu privirea curată în viitor și singura politică cu adevărat mîntuitoare, pentru poporul maghiar!

Totuși, ce ne e dat să vedem? Că atunci, cînd, la stăruințe înțelepte, puse pe lîngă ei dela locuri cu judecată rece și departe socotitoare, unul din ei, Tisza, s'a înduplecat a sta, așa cam cu jumătate de gură, de vorbă cu fruntașii Românilor, pentru a încerca un început de împăcare a acestora, care, ca mîne, să ducă la înfrățirea sinceră a acestor popoare, — sar asupra lui, precum arătăm mai jos, un cor-

întreg de „patrioți” cu gură mare, un regement de oameni ce se țin a fi cei mai mari Maghiari, — cari îl iau de pept pe Tisza, cum de cutează el să și stee de vorbă cu Românii, adevă cum de și cutează el să se gîndească la — asigurarea viitorului națiunii lor maghiare?

Așa vedem, că Tisza, chiar de cumva a fost pătruns de credința, că prin o apropiere de poporul român, el ar prăgăti cel mai mare bine neamului său, — nu va fi în stare să ducă nimic în deplinire, din ce ar trebui să ducă, dacă e ca să înceapă cît de cît acea apropiere! Căci frații sei poloni de lume nouă, se fac proști, se fac a nu vedea, că ce acela face, numai silit de împregiurări și de amenințările viitorului face, și numai de aceea el azi nu ar mai sorbi pe Români în o lingură de apă, ci s'ar „împăca” cumva cu ei!..

În loc să-l înțeleagă, acești frați poloni ai lui Tisza îl toacă în cap pentru că cutează a face și un pas cît de mic spre cărarea, pe care știu altfel și ei, că e singura, care să le îndepărteze mult și bine, trăznetele din norii de pe ceriurile slave, ce pot aduce asupra țării lor alte năruiri ca cea dela Vilagoș...

Cînd lucrul e așa de limpede, cînd înlăturarea primejdiilor e așa de cu puțință, — căci nu li-se cere decît se nu mai cerce ceea-ce e peste poate: nimicirea poporului român dela noi, — ci se înceapă o purtare cinstită și dreaptă față de el, și cînd vezi ce roscoaleală se face contra lui Tisza pentru că cutează a se gîndi, de silă ca de voie bună, la asta, — trebuie se te cuprindă mila și desprețul față de niște „politici mari”, cum se țin și că-

peteniile astea koșuțiște de tot felul, — în fapt niște orbiți, cari nu văd în viitor nici pînă la vîrfurile nasului lor!

Unele-altele.

Ce-o fi cu „pacea”?

Cele mai multe semne arată, că — n'o fi nimic de ea. Gazelele maghiare s'au ridicat în cor mare contra ei. Se întrec între sine a sufla în trimbiși mari și mici, și a bate tarabanele de alarmă contra lui Tisza, care e pe cale a vinde națiunea maghiară, prin încercările lui de a se apropia de Românii!

Ziarul „Budapest Hirlap”, foarte slugarnic față de Tisza, spriginitor al lui cu ori-ce preț (adeca pentru bun preț!), scrie și el în numărul dela 13 Ianuar, fără a mai lega nădejdi de izbînda lui Tisza în privința asta. Iar cele contrare lui Tisza, au toată nădejdea a-i scula pe Unguri în cap, încît să-l facă să cadă dela putere pentru cuvîntul că a încercat pace cu Românii, ceea ce ar însemna scurta-rea Ungurilor în „drepturile”, pe cari și le au luat față de Români peste tot locul.

S'au ridicat voci grele contra acestor încercări: Comitatul Budapestei (Pest Piliș) a ținut în săptămîna asta adunare și acolo s'a luat hotărîre în contra încercărilor de pace cu Românii! Chiar și oameni de ai lui Tisza, unii dintre ei deputați în partidul muncii, ca membri în congregație, au volat contra împăcării. Și comitatul Pestei va pofti acum pe toate comitatele din țară, a ținea adunări și a protesta în același fel.

„Kulturregylet”-ul din Cluj, a ținut ședință în treaba asta și a hotărît, a protesta și el în numele Maghiarimii din Ardeal, contra unei încercări, de a slăbi lanțurile de pe mîni și de pe trupul poporului român!

Episcopul cel nou de Hajdudorog, și-a ridicat și el cuvîntul. Înțelegînd că o cerere de pace a Românilor ar fi aceea, ca să se iee sub revizie împărșirea parochiilor date Hajdudorogului și se se dea napoi Românilor unele, — și-a ridicat glasul de protestare și spune, că nu se va învoi odată cu capul, ca o singură comună macar să se înapoieze bisericei gr. cat.

române! Episcopia lui e înființată cu înalt scop patriotic. El pe acela îl va sluji, îl va urmări, îl va apăra!

Și așa hora e pornită. N'au decît să se înșirue tot mai mulți la ea, zbierînd: Nici o fărîmătură de libertate Românilor! Căci fiecare picur de libertate dată lor, e o pierdere pentru cîte doi trei sau zeci de — flămînzii de-ai noștri de printre ei!..

Și hora sălbatecă va crește, căci e mai ușor a aprinde patimile și lăcomia mulțimii, decît a o conduce la judecări adinci, grele. Contrarii împăcării o știu și o văd și ei, că aceea e cerută de trebuințele mari ale statului, și văd și ei, că a începe o viață bună cu Românii, e a asigura viitorul pacinic al înseși patriei lor, ba a întregii împărății austro ungare, — dar lor treaba le e bună de a așija în contra lui Tisza, pentru a cărui răsturnare, ei nu se mai uită la mijloacele, de cari se folosesc.

Între astfel de împrejurări, pare aproape ciudat, că Tisza însuși — are totuși nădejde!.. În 12 Ian. dînsul, povestind într'o grupă de deputați pe, ambiturile dietei despre pertractările cu Românii, a spus:

— Nu i vorbă de vre-un „pact” (adecă de un fel de contract de pace, care se face cu puncte de învoială puse de o parte și de alta), ci numai de schimb de păreri, (ascultare, pipăire a părerilor din o parte și din alta) asupra acestui lucru. Nici despre aceea nu e vorba, ca să se dea Românilor fișpanate, ori număr de deputați înainte statorit.

„Pertractările sunt încă în curgere cu conducătorii Românilor și eu am nădejde, ca pertractarea va duce la încheiere cu bine. Cu toată siguranța n'o pot spune, numai, repet, eu așa am nădejde”.

Mare lucru, de nu slăm în fața unei mari trageri pe sfoară. Tisza are să arete la Viena, că el poate împăca pe Români, pentru ca Viena să-și trimită la București acest atestat de bună purtare, spre a zăpăci diplomația statului vecin, pînă ce aceea scapă privilegiul, de a se pune bine cu aceia, cari îi caută din alta parte prelinia. Atunci cearcă să pună dară în lucrare aceea ce a „păctăluit”, ce a făgădui spre împăcare, — dar atunci

vine împotriva unguirilor, și Tisza spune: „Am vrut să fac, dar, uite, nu s'a putut! Maghiarimea e așa de tare în această țară, încât nu te poți atinge de voile ei, că te mătură! N'am ce face...”

Ori apoi că știe, că tot focul de pae al patrioților nu plătește nimic, și că dacă vrea, poate trece peste el, cum a trecut și peste răsmirițele din dietă, că țara însăși nu se mișcă, decât câteva guri mari, pe cari le știe face să tacă.

La tot cazul, Românii trebuie să privească plini de neîncredere la jocul de-a „împăcarea” ce se face în Pesta, — joc care ține pe loc, acum mai mult de un an de zile partidul nostru național în deplină nelucrare

In dieta din Pesta

e mare țigănie. Se desbate legea cea nouă de presă pentru tipărirea de foi și cărți), care restrânge mult și libertatea cită brușo avem azi de a scrie! Împotriva koșutistă s'a dus în dietă și să luptă înverșunare pentru a împedea aducerea legii. Lärmue, nu se supune președintelui. Pentru asta președintele a dat afară pe cite 2 săptămâni pe capii coșuțiști, pe Insh și pe groful Károlyi. Într'o zi socialiștii au vrut să facă o demonstrație contra dietei ce pregătește legea cea fără rost. A fost scoasă armata cu mașinele de pușcat în stradă. Culează a te apropia și ești praf și pulbere în o clipă!

E mare înverșunare și ceartă iară.

In România

guvernul Maiorescu și-a înaintat Regelui înștiințarea că se retrage dela conducerea țării. Maestrea Sa a încredințat pe dl Ionel I. Brătianu, capul partidului liberal, cu formarea noului guvern. Vor urma alegeri nouă de deputați prin 20 Februarie.

— M. S. Regele Carol, suferind încă de o răceală mai ușoară, merge spre bine cu însănătoșarea.

Jertfă pentru cultura în popor.

Banca „Olteana” din Viștea-de-jos, pătrunsă de simțul, că răspîndirea foilor în popor, e unul din lucrurile cele mai de folos ce se pot face pentru a întări viitorul neamului, — a hotărît a abona 8 exemplare din „Libertatea” cu adăusele sale pentru 8 plugari din Viștea de jos, — cărora am și început a le trimite foile.

Aducem onoratei Direcțiuni a „Oltenei” bine simțitele noastre mulțumiri, în numele celor 8 țărani, ce se împărtășesc de cinstitul ei dar cultural.

Pentru Fondul Ziariștilor.

În legătură cu darea noastră de samă din numărul trecut, arătăm, că au mai sosit pentru acest fond următoarele daruri dela abonați de ai noștri:

Ștefan Botaș, Oilaca 1 cor., Vasile Cristea, Calbor, 50 fil., Avram Boboc, Tohanul nou, 2 cor., Iustin German, Grind-Cristur, 50 fil., Terentie Morar, Conop, 1 cor., Simion

Tamás, Alibunár, 30 fil., Nicolae Muntean, Saschiz, 50 fil., Simion Danilă Luca, Ocna, 40 fil., Ioan Frățian, Reghin. săsesc, 50 fil., Vasile Lupulescu, Temerești, 40 fil., Romulus Julijan, Făget, 40 fil., Dumitru Barbu, Buaria, 3 cor., Nicolae Sedam, Petrogeni, 50 fil., Alexandru Tripon. Apateul-unguresc 60 fil., Ignatie Herban, Reșița, 1 cor., Ilie Șandru, Sadu, 20 fil., Constantin de Colbazi, Cunța 3 cor., Vasile Jula, Petroasa, 1 cor., Nicolae Jula, Crăciunești, 20 fil., Ilie Brad, Gurariului, 80 fil., Ilie Buna, Clopodia, 50 fil., Simion Mureșan, Csopelke, 1 cor., George Mureșan, Csopelke, 1 cor., Ioan Furdul, Sohodol, 1 cor., Nica Franți, Szigetfalu, 50 fil., Ivantie Haiduc, Gurahonț, 40 fil., George I. Boer Petrescu, Recea, 125, Ilarie Iosif, Lopada română, 4 cor.

„Luceafărul”

despre gazetele pentru popor.

În numărul său mai nou (1—1914) revistă „Luceafărul” din Sibiu are o notiță despre foile pentru popor, pe care ne luăm voce a o da aci și noi pentru cetitorii noștri. Iată o:

„Gazete pentru popor. După o viață de doi ani de zile, „Solia Satelor” din Cluj își vestește cetitorii, că încetează de a mai apărea (de a mai ieși), lăsându-și locul revistei universitare „Noi”, care pe viitor va apărea cu un „Aduș pentru țărani”.

În întreagă presa românească (între toate foile) care țin a fi foi populare, două gezețe ieșeau la iveală prin cunoștința țelului spre care au pornit: „Libertatea” din Orăștie, și „Solia Satelor” din Cluj, cele mai bune două foi scrise pentru popor, două foi cari se întregeau una pe alta.

„Libertatea”, scrisă mai mult pentru masele mari ale poporului (pentru mulțimea, grosul poporului), într'o limbă pe alocuri voit pocită, pentru a fi mai bine înțeleasă, — a fost și este dascălul harnic, care își pune toată truda să-i învețe pe școlari să scrie și să cetească, dascălul care nu se spărie de greutățile începutului și — reușește!

„Libertatea” cu glasul ei plin de energie (plin de inimă, de voință) românească, cu accentele (tonurile) ei pline de vigoare și îndrăzneală, a pătruns azi până în cele mai ascunse colțuri ale României noastre, răspîndind alături de dragostea pentru cetit și credința în viitorul neamului.

„Solia Satelor”, scrisă într'o limbă populară aleasă, ferindu-se de pociturile de limbă ușor de ocolit, prin articolele ei pline de avînt, se adresa mai mult păturilor mai cărturare ale poporului, dîndu-le o lectură instructivă.

„Libertatea” este și a fost cel mai bun organ popular de luptă, „Solia Satelor” cel mai bun organ popular de educație. De aceea ne pare rău, că gazetăria noastră populară a pierdut un soldat atît de prețios.”

Răspuns, mai multora.

Un cetitor din comitatul Albei de jos, altul din al Turdei, alții din alte părți, vre-o 12, ne-au pus pîn'acum întrebări, că oare primiți ar fi și ei, să meargă să se așeze ca coloniști în noul hotar luat de România dela Bulgaria, în

Cadrilater? Și cui ar avea să se adreseze cu întrebarea în privința asta?

Răspundem aci de nou: Guvernul român are de gînd să așeze în noul hotar, în înfița linie cetățeni români, cari duși acolo, să aibă și drepturile cetățenești, și să se poată folosi de acelea în viața comunelor, în cari se vor așeza.

Un român dus dela noi în Țară, nu e cetățean român, ci cetățean al Ungariei, și în România nu are drepturi politice, drepturi cetățenești (de alegător, etc.), decît după ce dieta Țării îl va primi de cetățean al României. Iar asta urmează numai la mai mulți ani de petrecere în Țară.

Dar și afară de asta, România a făgăduit îmbunătățire de soarte țărănilor și ei, celor lipsiți și necăjiți, de cari se află și acolo, ca și pe la noi destui. Și de aceea guvernul dela București a dat de știre, că în înfița linie ia în socoteală înștiințările țărănilor din România, mai ales din comunele cu hotar sărac, cari în lipsa de pămînt, sunt gata a pleca ori încotro. Pe aceștia îi trimite în linia întâi în Cadrilater, dîndu-le acolo moșoară, din care să prindă putere și să ajungă a fi stîlpi sănătoși și voinși ai românismului printre Bulgarii din acel cap de țară.

Țăranii dela noi să și iee gîndul de mers acolo. Cînd ar fi lipsă, s'ar scrie și s'ar afla asta, de prin foi. Deocamdată despre așa ceva nu e vorbă.

De-ale orașului nostru.

Inercarea dlui primar, de a întruni toate trei naționalitățile din oraș, la concerte cu program mixt și apoi la petrecere împreună.

Dl primar Andrae se arată în-suflețit pentru o mișcare socială, care se adune la un loc pe toate cele 3 naționalități din oraș: pe Sași și Ungurii și Românii la un loc. Și-a ales pentru acest scop, o țintă nevinovată: înființarea unei Reuniuni pentru înfrumusețarea orașului, Reuniune cu comitet conducător alcătuit din Sași, Maghiari și Români. Și a pus în mișcare damele, ca prin ele să așigure mai bine reușita; a cerut și spriginul corpului ofițereșc din garnizoana locală, etc., ca să fie tot lucrul foarte amăgitor și atrăgător.

Aflăm că au fost recercați și unii Români și mai multe dame române, a lua parte la toată mișcarea, a figura în comitetul conducător al Reuniunii și arangeator al convenirilor, — căci se ține foarte mult la aceea, ca și Românii să iee parte viuă și la producții și la petrecerile de după ele.

Aflăm, că mai mulți din cei recercați a sprijini printre Români ideea acestei mișcări sociale, și au arătat părerea într'acolo, ca întrebarea, că Românii să iee ori să nu iee parte, și dacă ar lua, în ce formă, în ce măsură, la toată treaba, — să fie supus dezbaterii și chibzuelii clubului nostru românesc din loc, care el e îndrumătorul vieții noastre de obște în acest oraș.

Pentru-că, e adevărat că clubul acela nu aranjează producții și petreceri, nici se amestecă în treburile lor, — dar aci e vorba de niște producții și petreceri ce vor să ne amestece pe toți cetățenii orașului unii cu alții, să ne apropie, să ne înfrățească, să ne deschidă o nouă viață, mai caldă, mai prețioasă, mai intimă. Să ne dăm oarecum cu inimile mai spre olaltă. E vorbă de un lucru nou și neobicitului, care nu poate fi hotărît de unu doi, ci numai de sfatul chemat al tuturor.

Căci starea noastră a Românilor este azi în acest oraș, o stare nefirească și nedreaptă! Noi, cari, ca număr, formăm deja majoritatea locuitorilor acestui oraș, dar și altfel, ca sumă de intelectuali, ca bogăție, nu suntem cei din urmă în Orăștie, — stăm în fața unei alianțe a concetățenilor sași și maghiari, încheiată contra noastră, alianță în temeiul căreia s'a și început prin acești concetățeni, răpirea drepturilor noastre la oraș și ocuparea lor prin ei, — pînă-i mai ajută legile și împregiurările cari le dau lor alegători mai mulți ca nouă. Deși ei sunt mai puțini și în multe privințe mai slabi ca noi Românii, totuși acești concetățeni nu s'au sfiit a ne declara războiu, — la bucățelele de pâine și la scaunele de sfetnici la oraș și la comitat, și a ne lua din aceea cît au putut pîn'acum. Și alianța asta durează. Și ei ne prigonesc încă cu zor pe temeiul ei.

Așadar, pe terenuri unde se mișcă adevărata viață cetățenească, cea împreună cu sarcini, cu datorințe, din cari izvoresc și drepturi și favoruri, — acolo noi suntem loviți cu pumnii de dragii noștri concetățeni sași și maghiari, — iar la petreceri, la joc, la veselie, unde numai jertfe ești chemat să aduci, dar vre-un favor nu-ți vine, — aci suntem, uite, poftiți, să mergem să cîntăm, să jucăm și noi, să zimbim fericiți acelor cari afară de sala de petrecere, au pentru noi privirile cele mai crunte și plesniri din biciul nedreptății!

Poate or fi și între Români unii cari vor zice, că și așa e bine. O fi. E chestie de mîndrie și de prețuire de sine. La tot cazul lucrul e însă atîta de gingaș, încît el ar trebui să formeze obiect de cumpănire în un sfat al frunțașilor vieții noastre românești din Orăștie, în sfatul clubului nostru orașenesc. Și cum acela va hotărî, așa bir e va fi.

Auzim că iniția convenire de acest fel, e pusă pe 24 Ianuarie. Pînă atunci lucrul ar trebui dus și trecut deja prin judecata celor chemați a da îndrumare vieții noastre românești în oraș, ca lumea să se cam poată orienta.

Din America.

— Frumoase daruri pentru Monument Vlaicu. —

Mișcați în inimile lor bune, de nenorocirea neamului cu pierderea iubitului Aurel Vlaicu, — pusus'au și Românii din America să-și arate simțemintele părerii de rău, prin daruri pentru Monumentul, ce se plănuește a i-se ridica.

Din doue locuri am primit la „Libertatea” mai ales sume frumoase, ca daruri pentru Monument Vlaicu, anume:

Din orașul Elwood-City (Pa)

ne-a trimis fratele Ioan Iosif Stefan 13 cor. 75 fl. sumă care e formată din darurile dela următorii:

I. Iosif Stefan 5 cor. Dumitru Sima 1 cor. 25 fil. (25 cenți), Avram Băra 1 cor. 25 fil. Ioan N, Barbu 1 cor. 25 fil. toți patru din Pianul-de-sus, Ioan I. Hidvege din Șard, 1 cor. 25 fil. G. Chima de Șinca-nouă 1 cor. 25 fil. Simion Borgovan din Proștea 1 cor. 25 fil. și Vasile Băluțiu din Malăngrav 1 cor. 25 fil.

Mai frumoasă e înse adunarea de daruri ce s'a făcut între Români din orașul Sharon, Pa, prin inițiativa noastră frați Moise Schiopu din Cohalm, Pamfilu Zeicu din Ghijosa și Dumitru Bărbescu din Cristian. Acești trei Români harnici trăitori azi în Sharon, au întreprins o adunare de daruri în orașul Sharon și în Farell Pa, și au adunat 269 cor. pe care le-au trimis, însoțite de o duioasă scrisoare, la administrația „Libertății” spre mai departe dare în samă, pentru Monumentul Vlaicu. Iacă dela cine au adunat suma din vorbă:

Moise Schiopu a dat 7 cor. 50 fil. Pamfilu Zeicu 7.50 Dumitru Bărbescu 7.50 Romulus Vasu 7.50 Nicolae Muntean 7.50 Ioan Ghenea 5. Nicolae Radu 5. Mihail Costea 7.50 Nicolae Salanci 5. Augustin Angel 5. Nicolae Hicrist 5, Ioan Costea 5. Pavel Cioca 5. Nicolae Orlandea 5. Alexandru D. Toma 5. Ioan Ludu 5. Alexandru Timei 5. Vasile Moldovan 5. Ioan Braicu 5. Petru Comaniță 5. Ioan Mila 5. Ioan Colceri Alexă 2.50 Pavel Ciutlos 2.50 Ioan Simion 2.50 Stefan Popovici 2.50 Nicolae Crișan 2.50 Roveica Muntean 3.75 Ioan Maior 2.50 Nicolae Lăpadat 2.50 Ioan Popovici 2.50 Toader Sirb 2.50 Anastasia Șeican 2.50 Michail Schuler Ilarion Morari 2.50 Floarea Fleșeri 2.50 Mihail Flutur 2.50 Emil Dumitru 2.50 Nicolae Badea 2.50 Ioan Mustea 2.50 Toader Lichirie 2.50 Ioan Bărbu 2.50 Ioan Frațilă 2.50 Daniel Müller 2.50 Ioan Oltean 3. Ioan Ducza 2.50 Ioan Hăjean 2.50 Ioan Ghedeon 2.50 Petru Dragomir 2.50 Simion Costea 2.50 Susana Avram 2.50 Ioan Tărchilă 2.50 Tănase Albu 2.50 Ioan Pușcaș 2.50 Pefru Milea 1.25 Simion Căzan 1.25 Spiridon Frățilă 1.25 Ioan Toda 1.25 Pavel Bucșe 1.25 Ioan Gligor Popa 1.25 Nicolae Novac. 1.25 Nicolae Șarban 1.25 Nicolae Fărcaș 1.25 Nicolae Preda 1.25 Iosif Standiva 1.25 Nicolae Hidu 1.25 Ioan Ghirașan 1.25 Nicolae Papiu 1.25 Iosif Vanga 1.25 Nicolae Cristea 1.25 Ioan Gligor 1.25 Nicolae Marian 1.25 Silvestru Crăciun 1.25 Pavel Dragomir 1.25 Maria Schiopu 1.25 Vasile Hopoi 1.25 Moise Cocovan 1.25 Iosif Mila 1.25 Nicolae Vintean 1.25 Ioan Tănase 1.25 Ioan Apolzean 1.25 Ioan Șoșa 1.25 Samoilă Bărac 1. Ioan Păiș 75 Vasile Veștanean 1.25 Nicolae Șoima 1. Veștanean Căileanu 1.25 Ioan Roșca Pavel Cristea 1.25 Toader Spătari 75 Vasile D. Toma 1.25 Mihail Toduț 1.25 Nicolae Bărbu 1. Mihail Fereșan 1.25 Ioan Frățilă sen. 1.25 Danil Efta 1.25 Ioan Maniș 1.25 Vasile Voda 1.25 Teodor Stanciu 1.75 Mihail Mitrea 1.25 Iancu Vasu Nicolae Hancu 1.25 Ioan Cîmpean 1.25 Vasile Dumitru 1.25 Vasile Cîmpean 50 fil. Zaharie Cîmpean 50 fil. Ioan Roman 50 fil. Samoilă Notari 50 fil. Crăciun Bărbulea 50 fil. Nicolae Hancu 50 fil. Gligor Cârjan 50 fil. Suma totală 269 cor. din care s'au subtras spese pentru expedi-

rea banilor. 8 cor. și s'au trimis la „Libertă”. 261 cor.

E strălucită această faptă a fraților din Sharon și Farell. Fie pomenită spre onoarea adunărilor de daruri, ca și dăruitorilor!

Di Aurel Papiu și soția sa Carolina, duși din Orăștie la America și ajunși acolo prin hărnicie la stare mulțumită, — își aduc cu drag aminte de patria lor și de așezemintele de binefacere de aici și în fiecare an când trimit plata pentru foi, adaug și ceva, dar pentru un scop de binefacere. De data asta, spre sfintele sărbători ale Crăciunului și Anului-nou, ne-au trimis, de-odată cu banii foilor, și următoarele sume: 10 cor. pentru Monument Vlaicu, 10 cor. pentru Fondul Ziariștilor, 10 cor. pentru Fondul de teatru român, 10 cor. pentru Masa studenților din Blaj, — de tot 40 cor. daruri nobile.

Ajute le Dzeu la toți și le dee noroc și spor în toate, după frumusețea inimii lor.

Corespondență.

Sporesc Românașii noștri.

Anina, Ian. 1914.

Dle Redactor! Orașelul acesta de băi și băieși, Anina, e și el o arătare, despre cum poporul nostru și acolo unde începe a se aduna numai așa, ca nisipul cel adus de apele vieții, la început puțin cu puțin, nu se perde ca nisipul, ci în curînd începe a să închege și a lua forme hotărîte de popor cu ființa sa deosebită, cu credință și legea și limba lui națională, la cari ține cu sfințenie ce îl face prețuit.

Așa i în Anina asta. Au venit aici Români săraci ca muncitori, din toate părțile. S'au trezit pe încetul că-s mulți, și s'au înjghebat în parochii românești, deși încă fără biserică și fără preot anume al lor, ci administrați din parochiile vecine. Azi credincioșii gr.-or. români din Anina sunt păstoriți de dl preot Nicolae Cîmpian din Maidan și sub păstoria dînsului parochia sporește și prinde putere, încît avem tot mai viuă nădejdea, că nu peste mult timp ne va ajuta Dzeu să putem arăta și noi Români de aici, aceea ce cel din Virșeț arătară mai anul trecut: o biserică românească, care să fie semnul viu și grăitor al puterii de viață a acestui neam, care acolo unde se așează, prinde rădăcini ca pomul cel bun și crește și se întărește! Părintele Cîmpian, administratorul parochiei, a întemeiat nainte cu un an și ceva, un fond pentru biserică, și acela azi e deja peste 2000 cor. Mai în toamnă a adunat bani pentru doi prapori bisericești și i a cumpărat, cu 207 cor. și i a sfințit, ca să fie podoabă casei în care să fac sfintele rugăcuni. Ocnarii au format dintre ei cor bisericesc, care a cîntat frumos la sfințirea steagurilor și la alte slujbe dzești. Cre-

dincioșii sunt voioși, că preotul lor se îngrijește așa de ranele lor sufletești și cearcă să le aline și să le tămăduiască. Ajute-i Dzeu și ajute întreg poporului de aci, să ajungă în curînd ziua, cînd să-și aibă și el sfîntul seu loc de închinare, o biserică potrivită, care spre laudă și mîrire să le fie!

Din străinătate.

Ținta Turciei.

Ziarul Tanin din Constantinopol scrie, că Turcia se leagă cu țările de aceea, că înzulele pe cari Grecia le ține de ale sale, dar asupra cărora pacea nu s'a putut statori, — nu le va lăsa Greciei!

Adecă sămînța certei este dată și e ținută viuă. Se fac și pregătiri din greu pentru ca să-și apere aceste capuri de țară, ce ține că ale ei trebuie să fie. „Tanin” așa și spune; „Turcia e gata a-și apăra înaintea scaunului de judecată a Europei părerea sa cu toate puterile!”

Semne cam puțin pacinice pentru primăvara ce se apropie.

Alegeri în Muntenegru.

Și Muntenegru are „dieta”, sfatul țării, în fruntea căruia stă Regele Nichita. Dieta lui e de 60 de deputați aleși de popor. În 12 Ianuarie n. au avut loc alegerile. Până sara erau cunoscute încheerile în 50 de cercuri, și din acelea 46 au ales tot deputații „gubernamentali”, de-ai puterii, ca semn, că țara e mulțumită cu guvernul seu, care în anul trecut a condus-o la mîrire! Acum îi arată încrederea în acest fel.

Cum se abonează

„LIBERTATEA”

cu adausele ei:

„Foaia Interesantă”

„Bobîrnaci” și

„Spicuri Economice”.

Prețul regulat al foii „Libertatea” cu toate adausele sale, este 10 cor. pe an, 5 cor. pe jumătate de an. Cu atît o plătesc casele, hotelurile, băncile, cărturarii, negustorii și toți inteligenții cu prindere.

Economilor

le facem însă următoarele prețuri scăzute:

Pentru 5 cor. pe an (sau 2 cor. 50 fil. pe jumătate de an), li-se trimite „Libertatea” cu „Foaia Interesantă.”

Mai punînd 1 cor., așadar pentru 6 cor. pe an (sau 3 cor. pe jumătate de an), li-se dă: „Libertatea”, „Foaia Interesantă” și foaia de glume „Bobîrnacii”, — întocmită de istețul Haralamb Călmăr, cel mai bun scriitor glumeț azi la noi.

= Tuturor abonaților apoi, și celor ce trimit 5 cor., și ce-

lor ce trimit 6 cor., le dăm, pe de-asupra, de cîntec, în fiecare lună o broșură (cărțică) economică, „Spicurile Economice”, — de tot 12 cărțicele pe an, cu articli și povețe economice!

Mai ieftin de așa

putem da foile numai celor ce abonează (trimit plata) pentru 5 ori mai multe rînduri de foi pe o adresă. Acestora le dăm:

5 ex. „Libertatea” cu 5 „Foi Interesante”, fără foaia de glume, în loc de 25 cor., cu 22 cor. pe an (11 cor. pe jumătate de an). Sau:

5 ex. „Libertatea” cu 5 „Foi Interesante”, și 5 „Bobîrnaci”, în loc de 30 cor. cu 25 cor. pe an, sau 12 cor. 50 pe jumătate de an.

Și „Spicurile Economice” pe de-asupra.

Numai „Foi Interesante”

fără „Libertate” și celelalte, încă trimitem, dar cel puțin 10 (zece) la un loc. De pildă pentru grupa de copii dela școala (e repetiție, pentru tineretul corului sau pentru tinerimea din o uliță, din o vecinătate, cere unul singur 10—20—30 „Foi Interesante”. Ele merg toate la el și el le împarte bonoatelor, ori vin aceia după ele. De fiecare „Foaie Interesantă” trimite 1 cor. (pentru 10 foi, 10 cor. pe jumătate de an 5 cor.) și le capătă în toată săptămîna un an de zile!

Faceți-vă, dragi Români, cari azi știți cetii, apostoli ai răspîndirii în acest fel al cetitului prin sate, — de vreți cu adevărat binele acestui neam!

Reun. „Andreiana” din Sebeș.

Convocare.

Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur „Andreiana” Vă invită cu toată onoarea la

adunarea generală

care se convoacă pe ziua de 1 Februarie st. n. (19 Ianuarie st. n.) 1914 în localul Reuniunii la 2 ore p. m. cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Apelul nominal și statorirea membrilor prezenți. 3. Raportul comitetului dela ultima adunare generală despre activitatea sa. 4. Raportul bibliotecarului și casarului. 5. Raportul economului. 6. Alegerea unei comisiuni de 3 m. pentru censurarea rapoartelor. 7. Statorirea bugetului pro 1914. 8. Rapoartele comisiunii de 3, de sub N. 4, 5. 9. Darea absoluturului și alegerea noului comitet pe un period de 3 ani. 10. Eventuale propuneri. 11. Incheierea adunării generale de noul ales președinte.

Comitetul.

În „Calendarul Național”

cel nou scos de sub tipar

se află și niște chipuri nouă, printre cari unul ce arată cărțile postale foarte frumoase prin care s'a salutat în România lumea de Anul-Nou 1914. E un chip încîntător de frumos! Singur vrednic a-ți lua pentru el Calendarul! — Cetiți avizul pe pag. 6.

„Pangermani...”

Nemții din Virșeț dau și ei semne de viață.

Îndată ce un popor nemaghtar din un sat sau din un oraș, în care el e la putere, nu se pleacă în tăcere poruncilor ce vin de sus în contra ființei lui naționale, — e a-filător, stricător de bună ordine, și celelalte.

În Virșeț locuiesc încă mulți Nemți, cari nu vor să se lapede încă din viața lor națională. Mai ales ține cu înfocare la neamul său inginerul Heegn Reinhold, care s'a făcut foarte plăcut între Nemții din Virșeț, prin felul cum îi însuflețește a fi mândri pe neamul lor și a nu-și lăpăda limba și dreptul limbii lor, celei prețuite în lumea întreagă, de dragul unei limbi ca cea maghiară, vorbită aci pe un petec de pământ și cu care nici țara „ungurească” nu o poți umbla întreagă.

Germanii din Virșeț, avându-și școala lor nemțască osebită, l-au ales ca președinte al comitetului școlar (zis după ungurie „scaun școlar”) și el ca președintele lor s'a și purtat cu zelul și cu stăruința, ce cade unui om pus în o astfel de slujbă de onoare. A cercetat școala și a stăruit, ca învățătorii să dea cuvenita luare aminte limbii germane, ca limba mamei copiilor lor nemți!

Atît i-a trebuit. Slugoi de la conducerea orașului, maghiari și maghiaroni, sub președinția baronului Tibor Daniel, au ținut sfat și ca veghetori asupra învățămîntului, au judecat pe inginerul Heegn la înlăturarea din slujba de președinte al scaunului școlar și începerea unei „cercetări disciplinare” contra lui!

Și prin foi strigă cu glasuri aspre, că acest om e „tulburătorul” bunei păci a orașului, — pentru că își apără și el dreptul limbii și vrea să țină trează în frații sei iubirea de neam...

Dar astfel de sforțări a lucrurilor nu pot duce, decît la trezirea și mai deplină a concetățenilor germani din acel ținut, ba din tot Bănatul, cel cu mulți Nemți.

Brîul roșu.

Popa Butoiu cu brîu roșu!.. — O pildă și pentru alți preoți, că pe ce cale pot ajunge a fi „distinși” printre colegii lor.

Ni-se cere publicarea următorului articol:

Brîul roșu este semnul, că acel preot care îl poartă, mai mare este printre soții sei. Preoții, în biserica greco-orientală, poartă brîu vînat (albastru). Protopopul, care e și el, în cele duhovnicești, tot numai un preot, și numai în cele administrative (de chivernisire a unui oarecare număr de comune

bisericești), este pus în fruntea cercului (tractului) seu, prin el avînd se vie poruncile dela conducerea bisericii și prin el dările de seamă a preoților și a parochiilor. El e deregătorul, omul de controlă, al conducerii bisericii, avînd a cerceta pe preoții din tractul seu, că în ce chip își împlinesc slujba lor

Pentru a-l ridica și prin un semn din afară între soții sei preoți, s'a dat protopopului se poarte brîu roșu în deosebire de cel albastru al celorlalți preoți.

S'a întîmplat însă, că cutare preot, în parochia sa, în cercul seu de lucrare, să-și poarte slujba așa de frumos, așa de vrednic, îngrijind prin bună chivernisire și sporind averea bisericii, sau ostenind mult pentru zidirea școlii ori bisericii, și mai ales jertfind însuși mult pentru acestea, — încît faptele lui să-l ridice într'adevăr sus peste soții sei preoți.

În astfel de caz, Arhiepiscopul lui, luînd cunoștință despre lucrarea și jertfa vrednicului seu preot, și ne-avînd privilegiu a-l ridica printre soții sei, punîndu-l undeva protopop, — a venit la gîndul să-l înalțe totuși între ei prin aceea, că îi dă dreptul a purta și el *brîu roșu*, a fi scos prin asta la iveală, ca preot încărcat de merite, de vrednicie, pentru biserica sa.

Ce bine ar fi Doamne, dacă asta *așa* ar fi totdeauna!

Durere, atît de adese-ori Arhiepiscopul e dus în rătăcire prin sfetnicul seu din tract ori prin alți oameni ce au trecere, sau își știu face trecere la el, — încît, fără se știe ce lucru slab face, înalță preoți, încingînd cu „brîu roșu”, pe cite unul care n'are cu nimic vrednicie mai mare ca alți soți ai sei, ori poate chiar mai puțină! Dar a știut pe ce căi să se înștiințeze ca „foarte vrednic” la Arhiepiscopul seu, care — credem că în deplină neștiință despre ce face, — îl înalță printre soții sei, și l face mai bun ca pe ei, pe cînd acei soți știu bine ce puțin distins e „distinsul” lor coleg.

Cît de departe cad aceste distincții de adevăratul scop, ce l'au avut în vedere întemeetorii acestui fel de răsplătiri morale a vredniciei! Cît de puțin roșu e, în ochii preoților ce cunosc pe purtător, brîul acestuia!..

Cunoaștem un caz mult grăitor. Un preot bogat, din un sat bun românec, a fost înainte de asta cu vre-o 18 ani, suspendat din oficiu, pentru că se dovedise, că la comasarea făcută în satul lui, a făcut să se strechure cîteva table de pămînt de ale „ecleșiei”, de ale bisericii, pe care el le folosea, dar nu erau proprietatea lui, — să se strechure prin comasare în tabla privată a lui! Dusă pricina naintea conzistorului de care se ține, preotul a fost suspendat din oficiu, ca nevrednic mai mult de el! — Dar, avizat repede de un binevoitor al seu (mort azi), din acelaș conzistor, a alergat desperat la judecătoria sei și așa s'a știut „spăla” de repede naintea lor, încît osînda adusă asupra lui, nici n'a ajuns să fie dusă în deplinire, căci... „s'a spălat harapul” cel bogat, și iară s'a revocat judecata cea dreaptă...

În satul lui înse, între toți preoții colegi, el e socotit ca aceea ce e, și după fapta care nu s'a putut face nefăcută! El însă a rămas cu avere și cu slujba. *Iar azi acest preot poartă brîu roșu!* Semn că e socotit de Arhiepiscopul seu, drept unul din cei mai vrednici preoți ce sfinția sa îi are!..

Că acest preot minunat, în ce cap de țară trăește, că e unit, ori neunit, nu o mai spunem. Dumnezeu să-l ierte și pe el și pe cei ce l'au „distins”. Dar acum trecem la un caz nou:

E vorba de onoarea ce va ajunge în curînd pe un preot din tractul greco-or. român al Iliei.

Știți, on. redacțiune, că nicăiri ca în ținutul acesta, nu și-a aruncat dușmanul laba mai fioroasă și mai veninoasă. Inchiderea școlilor, purcederi de nedescris la alegerile dietale, ba în lunile trecute la alegerea de membri în congregație, — vădesc cele mai curate stări asiatice.

Preoțimea din tractul acesta însă, în cea mai bună parte, și a făcut datorința în chip cinstit și demn. Este însă între preoțimea din acest tract, unul, părintele Ioan Budoiu, din Cîmpuri Surduc, care chiar dela venirea sa în acest tract, peste 20 de ani, la toate ocaziunile, și din toate ocaziunile, a cercat și a și izbutit adeseori a-și trage folosul seu personal, cu totala nesocotire a binelui de obște, bisericesc și național! Între altele o licență de crișmă, stă foarte aproape, vecină cu el și cu biserica, și ci că îi e, în un chip oarecare de mult folos. Guri rele zic, că crișma e a popii, dar noi asta n'o spunem, căci de scrisă e scrisă pe alt nume, nu pe al sfinției sale. Doar atîta e adevărat, că de această licență, părintele se îngrijește înzecit mai bine, ca de biserica și poporul său. De bună samă numai din dragoste creștinească pentru proprietarul licenței.

Poporul din parochia sa înainte cu peste 10 ani, aproape jumătate i-a trecut la uniți. Și numai tacticei comisariatului consistorial (păr. N. Ivan) este a se mulțami, că i a pu-

tut întoarce la biserica lor străbună, dar nu sub păstoriarea p. Butoiu, de care n'au voit să mai auză, ci sub a parochului din Gurasada Romul Iacob.

Părintele Budoiu, om fără familie, pentru a ajunge „bine”, totdeauna la tot felul de alegeri s'a retras și nu a participat cu Românii și cu ceilalți colegi ai sei, cu preoțimea din tract.

De cîțiva ani i a promis bunul seu amic Finna János, fisolgăbirăul, cel mai sălbatec prigonitor a tot ce e românesc, că-i va cîștiga o cruciuliță dela guvern. Ca, mi-te, pentru vrednicia pe teren bisericesc-școlar. Mai drept spus: pentru tradarea cauzelor românești! Răspunsul la făgăduința fibirăului, a urmat din partea slugoiului: o masă strălucită, înzestrată cu toate cele finătoare de ea, dăruită în casa cea nouă pretorială, de către părintele Budoiu... Așa-i că acest dar nu stă în legătură cu cruciulița? De cîteori vom vedea o acățată pe pieptul dlui Budoiu, de atîtea ori ne vom aduce aminte de tradarea cauzelor noastre românești, ce sclipesc din tîncheaua de pe pieptul lui!.. Iar mai nou acest nenorocit a început a umbla să capete și *brîu roșu!* Și ci-că e multă nădejde de reușită!..

Abia așteptăm și noi, colegii sei din tract, să l vedem cu brîul cel roșu și cu cruciulița pe pept. Ca să înțelegem și noi din glasul tainic al acelora, pe ce căi drepte trebuie să umble slujitorii Domnului, dacă e ca în căile mării să cadă!.. D.

Am publicat acest articol, la stăruințele repețite ale scriitorului lui, care ne asigură, că la caz de lipsă ne poate spune cu numele și pe preotul cel cu pămînturile dela comasare și stă bun pentru adevărul scriselor sale. Incolo credem că prea mare însămnătate se dă unui preot ca cunoscutul părinte dela Cîmpuri-Surduc, și noi nici nu credem, că va putea izbuti să capete brîul roșu, căci prea s'ar scorbîrî însămnătatea acelor brîne, cari au o menire mult mai înaltă! Ca să nu se zică, că n'am voit să ajutăm la informarea la vreme a celor chemați, am făcut loc, cu multă neplăcere însă, acestui articol, care ar fi bine să nu se adeverească în afirmațiile sale.

Red. Lib.

Sodoma și Gomora!

Deschidere de guri noi de foc ale pămîntului, în laponia! Cinci mii de morți!

Telegrame venite din Tokio (orașul cu scaun domnesc, capitala laponiei) venite la 14 Ian. la Londra, vestesc lucru îngrozitor de pe insula Sacurasima dela coastele laponiei.

De două zile pe numita insulă, a început a se cutremura și a clăcoti pămîntul și de-odată în mai multe puncte ale ostrovului au ținut din pămînt limbi uriașe de foc, azvirlite din gurile vulcanilor deschși. Și atîta foc și cenușe și zgură arzătoare vomau toate deschisele-

guri ale pământului, încit acelea cözind pe pământ, l'au coperit până la mari depărtări în jurul deschizăturilor, pirlind satele și tot ținutul. De tot locuesc pe ostrovul acesta vre-o 10.000 de oameni, din cari peste 5000, mai mult de jumătate, au fost arși de vii de ploaia de foc, ce cădea asupra țării lor, — curat ca la Sodoma și Gomora din Biblie!

Iaponia fiind însași țară de izole, pentru ea nu-s noutăți astfel de izbucniri vulcanice, deschideri de guri de foc cind în o coastă a țării cind în alta, pe lingă mare (că tot în preajma mărilor se întâmplă aceste minuni ale naturii, unde apa cea multă a mării să vede că străbate straturi noi și noi de pământ și dă de materii ce se aprind cind ajung în atingere cu apa, cum se aprinde varul și alte materii petroase), — totuși nenorocirea asta de pe Sacurasima, a îngrozit și pe Iaponezii cei deprinși cu astfel de știiri, — căci e cea mai mare și mai îngrozitoare între izbucnirile vulcanice cunoscute în istoria patriei lor!

NOUTĂȚI

Producția de Anul-Nou, dată de Reuniunea română de cântări din Orăștie, în sala dela Central, — avem plăcerea a o însemna printre cele mai reușite între împregiurările date!

Indeosebi ne a prezentat și această producție, pe dirigentul corului „Reuniunii rom. de cântări“, ca pe un artist de bun gust, care și atunci, când arangează un program mai scurt ca cele obicinuite, îl alege așa de fericit, încât publicul să rămână cu desăvârșire mulțumit, că a participat la producția Reuniunii, — și dacă e să i pară rău de ceva, să fie numai aceea, că nu s'a putut desfăta și mai îndelung în reușitele prestațiuni ce i-s'au prezentat.

Corul s'a produs cu 3 colinde, de Darius Pop și Kiriak, care de care mai duiioase, mai plăcut atingătoare a inimii. „Serenada“, cor mixt de Porumbescu, cu solo de sopran, dșoara Mariji Vasilca, a fost asemenea fermecătoare. Publicul a aplaudat viu corul și pe dirigent și pe solistă.

S'a jucat apoi o piesă teatrală: „O casă veche“, prin dșoara Vichi Domșa, dna Elisabeta Ciontea, dnii Ionel Rădulescu și Darius Pop. O piesă drăgută, plină de spirit și de haz, în care fiecare diletant și-a jucat rolul în un chip desăvârșit de bine. Doamna Elisabeta Ciontea s'a făcut foarte bine în rolul de mătușă a tinerei fete din casă, Marioara, purtând și un admirabil costum din Țară; di Darius Pop, în rolul moșului proprietar al casei, care nu se poate despărți de casa lui bătrână, în care își are îngropate toate dulcile simțiri ale tinereței, toate aducerile aminte

dragi, toate zilele bune și rele ale unei vieți, — a fost admirabil. Și în mișcări, și în graiu și în mimică. A fost mult aplaudat. Di Rădulescu, ca tinerul Mihai, s'a dovedit și ca actor așa de leger și conștios de sine, pășind cu încredere și siguranță în tot rolul său, cum îl știm în rolul său de cântăreț-actor, și de dirigent de cor. Elegant și sigur în toate a plăcut mult. Și de am lăsat să amintim la urmă pe dșoara Vichi Domșa, e, pentru că programa unei bine arangiate gustări, se sfirșește totdeauna cu ce e mai delicat, mai dulce, mai bun. Iar jocul dșoarei Domșa, a fost de fapt, care a constituit partea cea mai gingașă, mai drăgălașă, mai dulce, a întregii piese. Las' că autorul a știut prinde în acest rol tot ce e mai nevinovat, drăguț, sfingaci, sfuit, în sufletul unei copile ca Marioara, dar dșoara Domșa s'a potrivit așa de bine acestui rol! A fost foarte drăguță și naturală. A primit o minunată jerbă de flori, cu o mândră fundă tricolor. — Toți diletanții au fost viu aplaudați.

A urmat tombolă și joc. Jocul a fost deschis prin un foarte sprinten joc de Călușeri. Disprezece meseriași români din Orăștie, au învățat voinicescul joc și l'au jucat așa de ușor, leger, sigur, că au plăcut nespuse de mult și au fost coperiți cu aplauze de întreg publicul.

A fost o sară care e un merit pentru arangiatorii ei, în viața noastră socială din loc, altfel prea săracă în astfel de întruniri plăcute și folositoare.

„Voit pocită“... În numărul cel mai nou al „Lucafărului“ din Sibiu, găsim o notiță despre „Gazetele pentru popor“. Dăm și noi la alt loc (la „Unele alte“) notița „Lucafărului“. Aci ne oprim și stăruim asupra unui singur cuvânt din acea notiță. Vorbind și despre „Libertatea“, se spune, că e „scrisă mai mult pentru masele (mulțimea) mari ale poporului, într'o limbă pe alocuri voit pocită, pentru a fi mai bine înțeleasă“.

„Lucafărul“ a nimerit cuvântul, cind spune că „Libertatea“ are pe alocuri limbă voit pocită, pentru că dorește să fie deplin înțeleasă și de acei cetitori din popor, cari sunt mai săracuți în cunoștințe de limbă literară, domnească.

Dar în alt loc spune, că aceste pocituri de limbă, ar fi „ușor de ocilit“. Da, dacă ai totdeauna timp destul, ca să te gindești cum s'o răsucești mai cu nimereală, ca să iasă vorba și frumoasă și pe înțelesul poporului. Nouă aici, mai ales acest timp ne lipsește! Toți articolii din „Libertatea“, apar nerecetiți în manuscris și aproape totdeauna fără „revizia“ obicinuită, ba obligată, la o gazetă, ci cu întâia corectură numai... Căci n'are cine le face toate, iar puterile materiale nu ne-au îngăduit a ne lua ajutoare, cu ne-au îngăduit a ne lua peria și netezi nițel coloanele acestei foi, ceea-ce și noi atât de mult am dorii!...

Dar nu de asta e vorba. Ci avem

o rugare pentru „Lucafărul“: Să deschidă el o rubrică, în care să ne arate, că expresiile cutare pocite ale noastre, cum s'ar fi putut spune frumos, neted, plăcut și din punct de vedere al forme, al limbei? Ar fi un studiu de toată vrednicia, și fie sigur, că noi am fi cei dînții, care am primi arătările lui și le-am folosi.

Răscumpărarea felicitărilor de Anul-Nou, la Ilia. Și-au răscumpărat felicitările de anul nou în favorul fondului de zidire al Bisericeii gr. or. rom. din Ilia următorii:

Dr. Chirilovici 3 cor. Filiala „Crânișterul“ din Ilia 3 cor. Iosif Datcu, 1 cor. Dumitru P. Datca, 1 cor. 50 fil. George Oprea, prot. în retr. 1 cor. Zevedei Murășan, prot. 4 cor. Iuliu Orbonaș, 1 cor. Ioanichie Olariu, 2 cor. Oliviu Sirb, 60 fil. George Cărăbașu, 1 cor. Dr. Al. Dragomir, 2 cor. Dumitru Sulică, 1 cor. Iosif Pirvu, 50 fil. Miron Urșu, 30 fil. Dr. Gerasim, 2 cor. Ioanichie Olariu, 1 cor. Nica Savu, 1 cor. Iuliu Nandra, 1 cor. Maxinian Zomonita, 1 cor. Eugen Tordoșan, 60 fil. Manasie Popa, 50 fileri. Total 30 cor.

Prin aceasta și-au trimis doririle de An-nou fericit preșinilor și cunoscuților.

Banca Națională a României a înființat în noul hotar, în cadrul later, două agenții de ale sale, anume în orașele Dobrici și Silistra. Aceste agenții au început să lucreze în întâiele zile ale lunii Ianuarie v.

Advocat nou în Lugoj. Am onoare a Vă face cunoscut, că mi-am deschis Cancelarie advocațională în Lugoj, strada Făgetului Nr. 22/a. Cu stimă: Dr. Ioan Jucu, avocat.

„Solia Satelor“, foaia populară ce se tipărea la Cluj, îngrijita de dl Dr. Dăian, cu ajutorul unor iubitori de gazetărie populară românească, a încetat a mai ieși dela Anul-nou încoace, din lipsa de sprijin. Ne pare rău de această încetare a „Soliei“ dela Cluj, căci era foaie cu zel îngrijită și a slujit cu cinste și credință idealului (înaltelor ținte și dorințe) ale neamului.

„Oare mai trăesc până Mercuri, că pe-atunci mi-i pusă cununia?“... Kossuth Franți, (fiul lui Kossuth Lajos cel dela 1848) — e azi bătrîn și bolnăvicios. Sufere greu de reumă și de alte slăbii. Rămas flăcău bătrîn, a ținut de mulți ani casă cu o grofoaie văduvă, Kvasay Maria. Acum fiind, el primejdios de bolnav, grofoaia dorește să se cunune cu omul cel cu picioru 'n groapă, ca să i rămînă ei averea și numele de nevastă legiuită alui Kossuth, ca să tragă și penziile ce i-s'ar cuveni nevastei lui Kossuth.

Duminea trecută, dimineața, Kossuth simțindu-se mai bine, s'a sculat și s'a apucat, după obiceiul său, să se radă el singur. Dar abia s'a săpunit pe obraz, și iacă îi vine o amejeală grea și cade de pe scaun fără să mai știe de sine.

Indată au fost chemați doi doctori, cari i-au dat ajutorul la boala asta a amejeții, care vine din slăbia vînelor din creeri, — și după grijă de câteva ciasuri, el și-a venit în fire. Indată ce a putut vorbi, omul de jumătate mort, a întreat pe doctorii sei:

— „Oare mai trăesc până Mercuri, că pe-atunci mi-i pusă ziua cununiei?“

Doctorii l'au mîngăiat, că da, mai trăește, dar să stee numai liniștit în pat. Dar mirele nu avea pace. A făcut semn secretarului său, să se apropie și i-a spus:

— Mergi de grab la casa orașului și chiamă pe primarul Bărczy, că vreau să mă cunun civilmente acum îndată cu grofoaia Maria.

A venit primarul, a venit și o soră a miresei și doi martori, și matriculantul, făcînd formele de lipsă, i a declarat pe Kossuth și grofoaia lui, de căsătorii civilește!

Dup' amiaz a venit și preotul luteran și i a căsătorit și bisericeste.

Cărți pentru popor, cu totul potrivite pentru înțelegerea lui, nu se găsesc nicăiri în mai bogată alegere, ca la „Librăria S. Bornemisa“, din Orăștie, — care a întocmit o întregă listă de astfel de cărți, pe cari le recomandă cu căldură cetitorilor din popor. Publicăm în numărul de față acea listă și rugăm pe cetitori, s'o urmărească; iar iubitorii de cărți populare, să-și taie foaia aceea și s'o țină la casă, drept Catalog (listă) cu cărți bune populare. Cind le trebuie odată ceva, caută aci și-o află.

Un ginere de Rege arestat! Fosta Principesă de Coroană Stefania, nora împăratului nostru, soția lui Rudolf, după moartea lui Rudolf s'a măritat după un conte ungur Lonyai. Ea e fată de Rege și fosta noră de împărat, și și noul seu soț e om, ce are învîrtire tot prin cercuri înalte, pe la Curte.

Zilele trecute contele Lonyai a călătorit cu soția sa în Italia. Ajunși în orașul Genua, ce mare le-a fost mirarea, cind poliția italiană de acolo i a luat frumusețea și i-a dus la casa poliției, declarîndu-i arestați, anume pe cuvînt că el, oaspele arestat, e un foarte primejdios hoț de pe trenuri! În zadar a protestat Lonyai, în zadar soția lui, fiică de Rege și noră de împărat, cu cît mai mult spuneau, că ce domni sunt ei, cu atît mai tare poliția îi credea mari mișei! Au fost ținuți frumos, să doarmă o noapte la poliție, — până ce au umblat telegramele între Genua și Viena și până să se limpezească lucrul.

Dimineața căpitanul poliției s'a dus la arestații sei și le-a cerut mii de iertări, pentru neplăcerea ce au suferit, dar — zice — iacă de unde vine toată patima: Nouă ne-a telegrafat poliția din Viena, să fim cu ochii 'n patru, că sosește unul din cei mai primejdioși hoți de trenuri și îl putem cunoaște pe numărul de pe pachetele lui (de pe geamantanul, ce duce cu el)

AVIZ!

Drumul-țării Nr. 31, un

Subscrisul aduc la cunoștința Onor. public din loc și jur, că mi-am deschis în ORĂȘTIE,

atelier de petrarie

în care voi executa tot felul de lucru din piatră, precum *cruci, trepte, margini de groapă și lespezi de cripte*, etc — de la cele mai simple până la cele mai fine, din peatră tare de gresă, sau din peatră de trachit, cu un cuvânt ori-ce lucrare care aparține breslei petrăritului.

Rugînd onoratul public a mă onora cu comanda dumnealor, semnez

SIMION ȘTEF, maeștru petrar.

*Serviciu prompt! Prețuri moderate!
Locile bune în toate mărimile se află
totdeauna în depozit!*

Tot aci să primesc și 2 învățăcei.

(1173) 3-3

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEA, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lingă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul 1911	1912
Vin alb — — —	82	62
Rizling — — —	86	64
Roșu de Miniș — 1'10	1'00	
Carbenet — — 1'15	—	

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	—50
Rizling — — —	—52
Șiller — — —	—54

Rachie de trevere (comină) K. 1.60.
Rachie de comină, specialt. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, de la 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(947) 22 — **PETRU BENEA**, proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)

ARDELEANA

instituit de credit și economii în Orăștie.

Primește depuneri spre fructificare cu

5, 5½ și 6%

după mărimea sumei, termenul de abdicere și după natura depunerii.

Darea de interese după depuneri o plătește institutul.

(1109) 15—15

Direcțiunea.

Dacă toate le-ai cercat

dacă în toate te-ai înșelat, atunci cumpără-ți o sticlă de

SPIRT SĂRAT „HUNGARIA“

singurul adevărat și singurul care la expoziția din Paris a câștigat cel mai mare premiu: „Grand Prix Paris“.

Vinzător principal:

CORNEL DEMETER, apotecar în Orăștie.

Se capătă și în prăvăliile mixte și în toate farmaciile din țară.

(1150) 8—26

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5½%

după mărimea sumei și termenul de abdicere.

Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 26—40

DIRECȚIUNEA

Anunț.

Un local de prăvălie în piața orașului Szászsebes să poate închiria imediat de către vr'un negustor român, în condițiuni favorabile, putînd conta la sprijinul tuturor românilor din oraș și cerc, fiind singura prăvălie românească.

Szászsebes, 18/31 Dec. 1913.

Proprietar:

1179 (3—3) Protopresbiteratul gr.-or.

Mijloc sigur de trai

va dobîndi acela, care-mi va cumpăra crișma și prăvălia cu circulație anuală de circa 55 până la 60 000 cor. — Situație favorabilă. Linia Hațeg-Caransebeș.

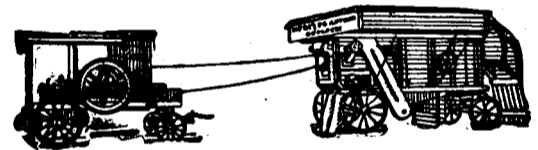
Adresa la Administrația foii noastre.

(1176) 3—10

„AGRICOLA”, Intreprin. de mașini agricole și motoare BUDAPEST, V. Kőrall-utca 9.

Totfelul de uleiuri și curele!

Ge e bun e și ieftin!

Totfelul de articole tehnice!

Motoare de oleu brut originale șvediene și originale DIESEL, pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. Motoare de benzîn și oleu brut pentru garnituri de tralerat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit!

Prețuri moderate! Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

(1136) 11—12

Correspondență românească!

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.

Giro-Conto la „ALBINA”. — Postsparkassa ung. 29.349

Telefon Nr. 188

Telefon Nr. 188

„Banca Generală de Asigurare” societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

întia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunei: Parteniu Cosma, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca Generală de Asigurare” face totfelul de asigurări în deosebi: asigurări contra pagubelor din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările se pot face la oricare bancă românească (instituit de credit), precum și la agenții și bărbaișii de încredere al Societății. — Prospecte (îndrumări și lămuriri), tarife și informațiuni se dau gratis și îndată.

Persoanele cunoscute ca acviziatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

„Banca Generală de Asigurare” dă lămuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare”, Centrala din Sibiu—Nagyszeben

ori la Agenturile ei principale din Brașov (fil. „Albina”) și Arad (Jóseffherceg-ut 2/a), în Orăștie la „ARDELEANA” (dl Simion Dămian, funcționar).

(1017) 32—32

Pompiliu Albu